

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a opta)

12 decembrie 2013 *

„ Protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal — Directiva 95/46/CE — Condiții de exercitare a dreptului de acces — Perceperea unor taxe excesive ”

În cauza C-486/12,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de *Gerechtshof te's-Hertogenbosch* (Țările de Jos), prin decizia din 26 octombrie 2012, primită de Curte la 31 octombrie 2012, în procedura inițiată de

X,

CURTEA (Camera a opta),

compusă din domnul C. G. Fernlund (raportor), președinte de cameră, doamna C. Toader și domnul E. Jarašiūnas, judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru guvernul olandez, de B. Koopman și de C. Wissels, în calitate de agenți;
- pentru guvernul ceh, de M. Smolek, în calitate de agent;
- pentru guvernul ungar, de M. Z. Fehér, de K. Szijjártó și de K. Molnár, în calitate de agenți;
- pentru guvernul polonez, de B. Majczyna și de M. Szpunar, în calitate de agenți;
- pentru guvernul portughez, de L. Inez Fernandes și de C. Vieira Guerra, în calitate de agenți;
- pentru guvernul Regatului Unit, de J. Beeko, în calitate de agent, asistată de J. Holmes, barrister;
- pentru Comisia Europeană, de B. Martenczuk și de P. van Nuffel, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general, pronunță prezenta

* Limba de procedură: neerlandeza.

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 12 din Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date (JO L 281, p. 31, Ediție specială, 13/vol. 17, p. 10).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu inițiat de X cu privire la plata unei taxe pentru eliberarea unui certificat atestat pentru conformitate care conține date cu caracter personal.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Articolul 12 din Directiva 95/46, intitulat „Dreptul de acces”, prevede:
„Statele membre garantează oricărei persoane vizate dreptul de a obține de la operator:
(a) fără constrângere, la intervale rezonabile și fără întârzieri sau cheltuieli excesive:
 - confirmarea că datele care o privesc sunt sau nu sunt prelucrate, precum și informații referitoare la scopul prelucrării, categoriile de date avute în vedere și destinatarii sau categoriile de destinatari cărora le sunt comunicate datele;
 - comunicarea într-o formă inteligibilă a datelor care fac obiectul prelucrării și a altor informații disponibile cu privire la originea datelor;
 - informații cu privire la principiile de funcționare a mecanismului prin care se efectuează prelucrarea automată a datelor care o privesc, cel puțin în cazul deciziilor automatizate prevăzute la articolul 15 alineatul (1);
- (b) după caz, rectificarea, ștergerea sau blocarea datelor a căror prelucrare nu respectă dispozițiile prezentei directive, în special datorită caracterului incomplet sau inexact al datelor;
- (c) notificarea terților cărora le-au fost comunicate datele cu privire la orice rectificare, ștergere sau blocare efectuată în conformitate cu litera (b), dacă această notificare nu se dovedește imposibilă sau nu presupune un efort disproporționat.”

Dreptul olandez

- 4 Articolul 79 din Legea privind datele personale deținute de administrațiile locale (Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens, Stb. 1994, nr. 494, denumită în continuare „Wet GBA”) prevede:
„1. La cererea oricărei persoane, colegiul alcătuit din primar și adjuncții primarului îi comunică în scris, în mod gratuit, în termen de 4 săptămâni, dacă datele personale care o privesc sunt prelucrate în baza de date a administrației. În caz afirmativ, se transmite solicitantului informarea scrisă menționată la articolul 78 alineatul 3 în legătură cu baza de date locală. [...]
2. La cererea oricărei persoane, colegiul alcătuit din primar și adjuncții primarului oferă în mod gratuit, în termen de 4 săptămâni, acces la datele care o privesc și care figurează în baza de date. [...]

3. La cererea oricărei persoane, colegiul alcătuit din primar și adjuncții primarului furnizează, în termen de 4 săptămâni, un extras – la cerere, certificat pentru conformitate –, într-o formă inteligibilă, al datelor personale care o privesc și care figurează în baza de date, precum și informațiile disponibile privind originea acestor date, în măsura în care ele nu provin de la solicitantul însuși. [...]"

- 5 Articolul 229 din Legea privind organizarea comunelor și orașelor (Gemeentewet) are următorul cuprins:

„1. Pot fi percepute taxe pentru:

[...]

b. serviciile furnizate de administrația locală sau în numele acesteia;

[...]"

- 6 Articolul 229b alineatul 1 din Legea privind organizarea comunelor și orașelor are următorul cuprins:

„În regulamentele în temeiul cărora se percep taxele în sensul articolului 229 alineatul 1 literele a și b, tarifele se stabilesc astfel încât beneficiile obținute din aceste taxe să nu depășească cheltuielile estimate în acest sens. [...]"

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 7 În cadrul unei proceduri îndreptate împotriva unei decizii de aplicare a unei amenzi pentru o încălcare a Codului rutier, X a încercat să demonstreze că nu i-au parvenit înștiințările de plată a acestei amenzi întrucât nu i-au fost comunicate la adresa corectă. În acest scop, X a solicitat administrației comunei în care avea reședința să îi comunice datele cu caracter personal pentru anii 2008 și 2009, în special adresele sale succesive. Ca răspuns la această solicitare, administrația locală i-a furnizat un extras certificat pentru conformitate al datelor cu caracter personal în cauză, în temeiul articolului 79 alineatul 3 din Wet GBA, și i-a solicitat, în schimb, plata unei taxe de 12,80 euro.
- 8 X a formulat o acțiune împotriva acestei cereri de plată, fără a avea câștig de cauză. În apelul în fața instanței de trimitere, X a afirmat că nu a solicitat un extras certificat pentru conformitate, ci doar a intenționat să obțină datele sale cu caracter personal, în temeiul juridic al Legii privind accesul la informațiile deținute de administrație (Wet Openbaarheid van Bestuur). Ținând seama de acest temei juridic, X consideră că nu i se poate solicita nicio taxă.
- 9 În ceea ce o privește, administrația locală respectivă consideră că datele cu caracter personal în cauză nu pot fi furnizate decât prin intermediul unui extras certificat pentru conformitate, în temeiul articolului 79 alineatul 3 din Wet GBA. Întrucât comunicarea acestui extras se făcea în scopul unor interese private, aceasta reprezenta un serviciu, în sensul articolului 229 alineatul 1 litera b din Legea privind organizarea comunelor și orașelor, pentru care trebuie plătită o taxă.
- 10 Instanța de trimitere constată, pe de o parte, că extrasele certificate pentru conformitate ale datelor cu caracter personal sunt singurele recunoscute oficial și utilizate de autoritățile publice și, pe de altă parte, că comunicarea datelor care provin din fișierele administrației locale intră în domeniul de aplicare al Directivei 95/46, oricare ar fi temeiul, în dreptul național, al cererii de acces la aceste date.

- 11 Potrivit instanței menționate, articolul 12 litera (a) din Directiva 95/46 garantează persoanelor vizate dreptul de a obține fără constrângere, la intervale rezonabile și fără întârzieri sau cheltuieli excesive, comunicarea într-o formă inteligibilă a datelor cu caracter personal care fac obiectul prelucrării, precum și a altor informații disponibile cu privire la originea acestor date. Aceeași instanță consideră că sunt posibile două interpretări ale acestei dispoziții:
- comunicarea de date cu caracter personal trebuie să aibă loc fără întârzieri sau cheltuieli excesive sau
 - comunicarea de date cu caracter personal trebuie să aibă loc fără întârzieri excesive sau cheltuieli.
- 12 În primul caz, perceperea unei taxe de timbru ar fi autorizată, cu condiția ca cuantumul acesteia să nu fie excesiv. Această taxă ar fi interzisă în al doilea caz.
- 13 În ceea ce privește caracterul excesiv al taxei de timbru în cauză, instanța de trimitere subliniază că, în temeiul articolului 229b din Legea privind organizarea comunelor și orașelor, tarifele sunt stabilite astfel încât beneficiile obținute din taxe să nu depășească cheltuielile. Aceasta nu ar permite să se garanteze însă că beneficiile obținute din taxele de timbru nu depășesc cheltuielile efectuate pentru comunicarea de date cu caracter personal. Instanța de trimitere ridică și problema stabilirii condițiilor în care cuantumul taxelor percepute poate fi considerat excesiv în sensul articolului 12 litera (a) din Directiva 95/46.
- 14 Dacă articolul 12 litera (a) din această directivă trebuie interpretat în sensul că comunicarea datelor cu caracter personal este gratuită, instanța de trimitere ridică problema necesității de a oferi o alternativă comunicării unui extras care trebuie plătit în temeiul articolului 79 alineatul 3 din Wet GBA, în special prin permiterea vizualizării datelor pe un ecran. Aceasta arată totuși că o astfel de consultare nu constituie o comunicare în sensul articolului 12 litera (a) din directiva menționată și că articolul 8 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene nu protejează decât dreptul la consultarea datelor. Spre deosebire de extrasul certificat pentru conformitate, consultarea prin intermediul ecranului ar prezenta inconvenientul suplimentar de a nu putea fi recunoscută drept autentică și exactă de autoritățile publice (Hotărârea din 7 mai 2009, Rijkeboer, C-553/07, Rep., p. I-3889) și de a nu putea oferi un istoric al datelor înregistrate.
- 15 În consecință, Gerechtshof te's-Hertogenbosch a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Dreptul de acces (în temeiul articolului 79 alineatul 2 din Wet GBA) corespunde obligației de comunicare a datelor care fac obiectul prelucrării, menționată la articolul 12 litera (a) a doua liniuță din [D]irectiva [95/46/CE]?
 - 2) Articolul 12 litera (a) din [această] directivă se opune perceperei unei taxe de timbru pentru comunicarea de date cu caracter personal care fac obiectul prelucrării, prin intermediul unui extras al datelor deținute de administrația locală?
 - 3) În cazul unui răspuns negativ la a doua întrebare: perceperea taxei de timbru în discuție este excesivă în sensul articolului 12 litera (a) din directiva [menționată]?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la a doua întrebare

- 16 Prin intermediul celei de a doua întrebări, care trebuie analizată în primul rând, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 12 litera (a) din Directiva 95/46 trebuie interpretat în sensul că se opune percepției de taxe cu ocazia comunicării de date cu caracter personal de către o autoritate publică.
- 17 Toate statele membre care au depus la Curte observații scrise, precum și Comisia Europeană sunt de acord cu opinia că articolul 12 litera (a) din Directiva 95/46 permite autorităților publice să solicite taxe care nu sunt excesive cu ocazia comunicării datelor cu caracter personal avute în vedere de această dispoziție.
- 18 Este necesar să se arate că versiunea în limba neerlandeză a articolului 12 litera (a) din Directiva 95/46 utilizează expresia „bovenmatige vertraging of kosten”. Această formulare ar putea lăsa să se înțeleagă că adjectivul „bovenmatige” („excesiv”) privește numai termenele („vertraging”), implicând astfel că dreptul de a obține comunicarea informațiilor avute în vedere de această dispoziție ar trebui să fie exercitat în mod gratuit.
- 19 Cu toate acestea, pentru interpretarea articolului 12 litera (a) din Directiva 95/46, nu se poate analiza doar versiunea în limba neerlandeză. Astfel, în conformitate cu o jurisprudență constantă, necesitatea aplicării și, prin urmare, a interpretării uniforme a dispozițiilor unui act al Uniunii exclude posibilitatea ca textul să fie privit în mod izolat, prin raportare la una dintre versiunile sale, și impune să fie interpretat atât în funcție de voința reală a autorului, cât și în funcție de scopul urmărit de acesta, în special în lumina tuturor versiunilor lingvistice existente (a se vedea în special Hotărârea din 12 noiembrie 1969, Stauder, 29/69, Rec., p. 419, punctul 3, Hotărârea din 8 decembrie 2005, Jyske Finans, C-280/04, Rec., p. I-10683, punctul 31, precum și Hotărârea din 7 iulie 2011, IMC Securities, C-445/09, Rep., p. I-5917, punctul 25).
- 20 Or, alte versiuni lingvistice ale articolului 12 litera (a) din Directiva 95/46 decât cea în limba neerlandeză nu cuprind indicații care să permită să se considere că statele membre ar fi obligate să comunice cu titlu gratuit elementele avute în vedere de această dispoziție. Dimpotrivă, rezultă în special din versiunile dispoziției respective în limbile spaniolă („sin retrasos ni gastos excesivos”), daneză („uden større ventetid eller større udgifter”), germană („ohne unzumutbare Verzögerung oder übermäßiger Kosten”), franceză („sans délais ou frais excessifs”), italiană („senza ritardi o spese eccessivi”), portugheză („sem demora ou custos excessivos”) și finlandeză („aiheetonta viivytystä tai aiheettomia kustannuksia”) că statele membre sunt obligate să comunice elementele menționate fără cheltuieli excesive.
- 21 Desigur, unele versiuni lingvistice ale dispoziției în cauză, precum cele în limbile engleză („without excessive delay or expense”) și suedeză („större tidsutdräkt eller kostnader”), conțin, la fel ca versiunea în limba neerlandeză, o anumită ambiguitate în măsura în care cuvântul „cheltuieli” nu este în mod expres caracterizat prin adjectivul „excesiv”. Cu toate acestea, nicio versiune lingvistică a dispoziției menționate nu prevede în mod univoc că respectiva comunicare trebuie să aibă loc în mod gratuit.
- 22 Rezultă, așadar, din modul de redactare a articolului 12 litera (a) din Directiva 95/46 că această dispoziție nici nu impune, nici nu interzice statelor membre perceperea de taxe în cazul exercitării dreptului de acces la datele cu caracter personal, cu condiția ca cuantumul acestor taxe să nu fie excesiv.

- 23 În consecință, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 12 litera (a) din Directiva 95/46 trebuie interpretat în sensul că nu se opune percepției de taxe cu ocazia comunicării de date cu caracter personal de către o autoritate publică.

Cu privire la a treia întrebare

- 24 Prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească, în esență, care sunt criteriile care permit să se garanteze că quantumul taxelor percepute în cazul exercitării dreptului de acces la datele cu caracter personal nu este excesiv în sensul articolului 12 litera (a) din Directiva 95/46.
- 25 Această dispoziție prevede că statele membre conferă oricărei persoane dreptul de acces la datele cu caracter personal care o privesc, precum și la informațiile cu privire la destinatarii, la categoriile de destinatari ai acestor date și la raționamentul care stă la baza oricărei prelucrări automate a datelor respective. Ținând seama de ceea ce s-a menționat mai sus în cadrul analizei celei de a doua întrebări, dispoziția respectivă trebuie interpretată în sensul că statele membre sunt obligate să garanteze exercitarea acestui drept de acces fără constrângere, fără întârzieri excesive și fără cheltuieli excesive.
- 26 Revine astfel statelor membre sarcina de a stabili dacă comunicarea elementelor prevăzute la articolul 12 litera (a) din Directiva 95/46 este însoțită de plata unor taxe și, dacă este cazul, să stabilească quantumul acestora la un nivel care să nu fie excesiv.
- 27 Cu toate acestea, trebuie să se constate că dispoziția menționată nu precizează criteriile pe baza cărora taxele percepute de un stat membru în cazul exercitării dreptului de acces prevăzut la aceeași dispoziție ar putea fi considerate excesive. Pentru aceasta, trebuie să se interpreteze articolul 12 litera (a) din Directiva 95/46 în raport cu finalitatea sa examinată în lumina obiectivelor acestei directive.
- 28 Revine astfel statelor membre care solicită plata unor taxe în schimbul exercitării dreptului de acces la informațiile prevăzute la articolul 12 litera (a) din Directiva 95/46 să stabilească quantumul taxelor respective la un nivel care să constituie un echilibru just între, pe de o parte, interesul persoanei vizate de a-și proteja viața privată, în special prin intermediul dreptului său de a-i fi comunicate datele într-o formă inteligibilă, pentru a putea, dacă este cazul, să își exercite drepturile de rectificare, de ștergere și de blocare a acestor date în cazul în care prelucrarea lor nu respectă dispozițiile directivei menționate, precum și drepturile de opoziție și de introducere a unei acțiuni în justiție, și, pe de altă parte, sarcina pe care obligația de comunicare a acestor informații o reprezintă pentru operator (a se vedea prin analogie Hotărârea Rijkeboer, citată anterior, punctul 64).
- 29 Având în vedere importanța protecției vieții private, pusă în evidență în considerentele (2) și (10) ale Directivei 95/46, subliniată de jurisprudența Curții (a se vedea Hotărârea Rijkeboer, citată anterior, punctul 47 și jurisprudența citată) și prevăzută la articolul 8 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, trebuie să se considere că taxele impuse în temeiul articolului 12 litera (a) din această directivă nu pot fi stabilite la un nivel care să poată constitui un obstacol în calea exercitării dreptului de acces garantat de această dispoziție.
- 30 Este necesar să se considere că, în scopul aplicării articolului 12 litera (a) din Directiva 95/46, atunci când o autoritate publică națională aplică taxe în schimbul exercitării dreptului de acces al unei persoane fizice la datele cu caracter personal care o privesc, quantumul acestor taxe nu trebuie să depășească costul comunicării acestor date. O astfel de limită superioară nu înlătură posibilitatea statelor membre de a stabili un nivel mai scăzut al quantumului taxelor respective pentru a garanta oricărei persoane fizice că dreptul de acces menționat rămâne efectiv.

- 31 În consecință, trebuie să se răspundă la a treia întrebare că articolul 12 litera (a) din Directiva 95/46 trebuie interpretat în sensul că, pentru a garanta că taxele percepute în cazul exercitării dreptului de acces la datele cu caracter personal nu sunt excesive în sensul acestei dispoziții, cuantumul lor nu poate să depășească costul comunicării datelor respective. Revine instanței naționale sarcina de a efectua verificările necesare, în raport cu împrejurările din cauza principală.

Cu privire la prima întrebare

- 32 Prima întrebare trebuie înțeleasă ca fiind adresată numai în ipoteza în care articolul 12 litera (a) din Directiva 95/46 ar fi fost interpretat în sensul că se opune percepției de taxe cu ocazia comunicării de date cu caracter personal de către o autoritate publică. Or, având în vedere răspunsul la a doua întrebare, nu este necesar să se răspundă la prima întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 33 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a opta) declară:

- 1) **Articolul 12 litera (a) din Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date trebuie interpretat în sensul că nu se opune percepției de taxe cu ocazia comunicării de date cu caracter personal de către o autoritate publică.**
- 2) **Articolul 12 litera (a) din Directiva 95/46 trebuie interpretat în sensul că, pentru a garanta că taxele percepute în cazul exercitării dreptului de acces la datele cu caracter personal nu sunt excesive în sensul acestei dispoziții, cuantumul lor nu poate să depășească costul comunicării datelor respective. Revine instanței naționale sarcina de a efectua verificările necesare, în raport cu împrejurările din cauza principală.**

Semnături